DOI: https://doi.org/10.53486/sstc2026.v3.08
CZU: 330.322:658.152(478)

INVESTMENTS IN FIXED ASSETS: TRENDS, IMPLICATIONS AND PROSPECTS FOR THE ECONOMIC DEVELOPMENT OF THE REPUBLIC OF MOLDOVA

INVESTIȚII ÎN ACTIVE IMOBILIZATE: TENDINȚE, IMPLICAȚII ȘI PERSPECTIVE PENTRU DEZVOLTAREA ECONOMICĂ A REPUBLICII MOLDOVA

GORCOVENCO Emilia, studentă, specialitatea: Contabilitate
COMERZAN Camelia, studentă, specialitatea: Contabilitate
Academia de Studii Economice din Moldova, Republica Moldova,
Chișinău, str. Mitropolit Gavriil Bănulescu-Bodoni 61, MD-2005
Telefon: +373 68022049
e-mail autori: gorcovencoemilia@gmail.com
cameliacomerzan7@gmail.com

Abstract: *The purpose of this work is to investigate the trends and patterns of fixed investments in the Republic of Moldova from 2017 to 2024 according to the statistics of the National Bureau of Statistics. In conducting the research, we used such methods as the use of absolute and relative figures, calculations using moving averages, the calculation of the average dynamics indicator method, and the linear trend correction method. It has been proven that investment activity is becoming one of the main sources of the republic's economic growth because there is increasing attention to the modernization of infrastructure and the diversification of production areas. Additionally, three different models have been applied in predicting the level of investments until 2044 providing a robust quantitative basis for strategic planning.*
Key words: *investments, non-current assets, fixed capital, time series, trend, forecasting, machines and equipment.*
JEL CLASSIFICATION: E22, C22, O11, O52

INTRODUCERE

Investițiile în active imobilizate reprezintă unul dintre cei mai relevanți indicatori ai capacității de producție a unei economii naționale. Acestea subliniază angajamentul agenților economici și al statului față de modernizarea și extinderea bazei materiale de producție, acestea incluzând procurarea și crearea de bunuri de capital fix precum ar fi clădiri, construcții, utilaje, mașini și alte mijloace fixe care sunt destinate utilizării repetate în procesul de producție pe o perioadă mai mare de un an. Volumul și dinamica acestor investiții reflectă, în mod direct, starea generală a economiei naționale, unde gradul de capitalizare a economiei rămâne slab dezvoltat comparativ cu statele vecine, monitorizarea și analiza acestui indicator distinge o relevanță deosebită.

Scopul lucrării date constă în analiza statistico-economică a dinamicii investițiilor în active imobilizate la nivel național, cu accent secundar pe subcategoria mașinilor și utilajelor, pe parcursul anilor 2017-2024, perioadă care a fost afectată de diverse regresiuni economice cauzate de COVID-19 și războiul din Ucraina. Cercetarea urmărește recunoașterea tendințelor principale, cuantificarea ritmului mediu de dezvoltare și elaborarea unor previziuni pe termen mediu și lung, în baza modelelor de ajustare mecanică și analitică. În efectuarea studiului am urmărit să includem: calculul indicatorilor absoluți și relativi ai serilor cronologice, efectuarea ajustării mecanice și analitice a datelor, compararea rezultatelor obținute și elaborarea prognozelor pentru perspectivele pe o perioadă de 5, 10 și 20 de ani. Datele utilizate în analiza sunt extrase din cadrul Biroului Național de Statistică al Republicii Moldova, reprezentând o sursă veridică și oficială.

CONȚINUT DE BAZĂ

1. Cadrul conceptual al investițiilor în active imobilizate

Din punctul de vedere a teoriei economice, investițiile în active imobilizate ocupă un loc principal în modelele de creștere economică constituind un subiect de studiu pentru bogat număr de economiști și statisticieni, atât din țară cât și din străinătate.

Activele imobilizate cuprind trei mari categorii: active corporale ca de exemplu: terenuri, construcții, instalații tehnice, mașini, utilaje și mijloace de transport, active necorporale (licențe, software, fond comercial) și active financiare imobilizate. În analiza dată, se va vorbi în special despre activele corporale, cu referire directă pe mijloacele fixe din categoria mașinilor și utilajelor, reprezentate ca componente cu un semnificativ impact asupra capacității de producție și de procurare.

Perspectiva metodologică indică ca, analiza investițiilor în active imobilizate este efectuată prin intermediul studiul seriilor cronologice, care reprezintă niște succesiuni de valori a unui indicator economic,în cazul nostru investițiile în active fixe, consemnate la intervale egale de timp. Ansamblul instrumentelor aplicat de noi în cadrul cercetării e unul larg și include indicatorul de nivel, de dinamică, ajustări de trend și modele de prognoză, în totalitate acestea contribuind la transformarea datelor neprelucrate în informații accesibile pentru factorii de decizie.

2. Evoluția investițiilor în active imobilizate în Republica Moldova (2017–2024)

Toate datele statistice utilizate în această lucrare provin de la Biroul Național de Statistică al Republicii Moldova și acoperă intervalul 2017–2024, evidențiind observații anuale pe parcursul a 8 ani consecutivi ale valorii totale a investițiilor în active fixe, fiind reprezentate în milioane de lei.

Tabelul 1. Dinamica investițiilor în active imobilizate în R. Moldova, 2017–2024 (mil. lei)

	Valorile Individuale	Modificarea Absolută		Indicile		Modificarea Relativă		Valoarea Absolută	
Anul	Valoarea (yt)	Δt/1 (Bf)	Δt/t−1 (Bm)	It/1 (%) (Bf)	It/t−1 (%) (Bm)	Rt/1 (%) (Bf)	Rt/t−1 (%) (Bm)	V1% (Bf)	V1% (Bm)
2017	23.498	-	-	-	-	-	-	-	-
2018	27.465	3.967	3.967	116,88	116,88	16,88	16,88	234,98	234,98
2019	31.253	7.755	3.788	133	113,79	33	13,79	234,98	274,65
2020	30.090	6.592	-1.163	128,05	96,28	28,05	-3,72	234,98	312,53
2021	35.411	11.913	5.321	150,7	117,68	50,7	17,68	234,98	300,9
2022	37.108	13.610	1.697	157,92	104,79	57,92	4,79	234,98	354,11
2023	38.368	14.870	1.260	163,28	103,4	63,28	3,4	234,98	371,08
2024	42.104	18.606	3.736	179,18	109,74	79,18	9,74	234,98	383,68
Total	265.297		18.606	-	-	-	-	-	303,84

Sursa: Biroul Național de Statistică al Republicii Moldova, prelucrare proprie.

Tabelul 1 evidențiază evoluția investițiilor în active imobilizate pe parcursul a 8 ani consecutivi, de la 23.498 milioane lei în 2017 la 42.104 milioane lei în 2024. Creșterea totală a fost de 18.606 milioane lei, ceea ce a confirmat depășirea anuală a valorii de referință. Totuși, dinamica de creștere nu a fost uniformă deoarece, în 2020 s-a înregistrat o scădere de 1.163 milioane lei, care poate fi explicată prin criza mondială sanitară și incertitudinile investiționale. În 2021 a urmat o revenire puternică (+5.321 milioane lei), în timp ce indicii cu bază fixă arată un nivel de 179% față de 2017. Indicii cu bază mobilă confirmă asadar instabilitatea: minimul de 96% în 2020 și maximul de 118% în 2021. În 2022–2023 ritmurile s-au stabilizat cu o variație de (+5% și +3%), sugerând consolidarea procesului investițional și normalizarea într-un final al economiei.

Dacă la nivel general investițiile în active imobilizate reflectă o tendință amplă de creștere a abilității productive a economiei naționale, o imagine mai aprofundata asupra direcției acestor eforturi investiționale este oferită de analiza subcategoriei mașinilor și utilajelor, prezentată în Tabelul 2.

Tabel 2: Indicatori dinamici ai investițiilor în mașini și utilaje (2017–2024)

Anul	Valoarea (yt)	Δt/1 (Bf)	Δt/t−1 (Bm)	It/1 (%) (Bf)	It/t−1 (%) (Bm)	Rt/1 (%) (Bf)	Rt/t−1 (%) (Bm)	V1% (Bm)
2017	7 521,60	—	—	—	—	—	—	—
2018	8 284,00	762,40	762,40	110,14	110,14	10,14	10,14	75,22
2019	8 949,10	1 427,50	665,10	118,98	108,03	18,98	8,03	82,84
2020	8 025,10	503,50	-924,00	106,69	89,68	6,69	-10,32	89,49
2021	11 095,10	3 573,50	3 070,00	147,51	138,26	47,51	38,26	80,25
2022	11 256,30	3 734,70	161,20	149,65	101,45	49,65	1,45	110,95
2023	11 382,50	3 860,90	126,20	151,33	101,12	51,33	1,12	112,56
2024	12 534,10	5 012,50	1 151,60	166,64	110,12	66,64	10,12	113,83
Total	**79 047,80**	—	5 012,50	—	—	—	—	665,14

Sursa: Biroul Național de Statistică al Republicii Moldova, prelucrare proprie.

Tabelul 2 arată evoluția investițiilor în mașini și utilaje între 2017 și 2024, de la 7.521,6 milioane lei la 12.534,1 milioane lei, cu o creștere absolută de 5.012,5 milioane lei. Sporurile moderate din 2018–2019 (762,4 și 665,1 milioane lei) au fost urmate de o scădere în 2020 (–924,0 milioane lei) din cauza pandemiei. În 2021 s-a înregistrat cea mai mare creștere (+3.070,0 milioane lei), confirmând efectul de restabilire. Indicele cu bază fixă ajunge la 166,64% în 2024, iar cei cu bază mobilă arată volatilitate: minim 89,68% în 2020 și maxim 138,26% în 2021. În 2022–2023 ritmurile au fost modeste (+1,45% și +1,12%), sugerând stabilizare. V1% a urcat de la 75,22 milioane lei în 2018 la 113,83 milioane lei în 2024, ceea ce arată costuri mai mari pentru fiecare procent suplimentar. În ansamblu, se confirmă traiectoria ascendentă, cu fluctuații extrem de sensibile la contextul macroeconomic.

3. Ajustarea seriei cronologice

Pentru a interpreta tendința structurală a investițiilor și pentru a înlătura fluctuațiile circumstanțiale, au fost aplicate trei metode de ajustare: mediile mobile (k=3), indicele mediu de dinamică și ajustarea liniară. Metoda mediilor mobile uniformizează variațiile, atestând un trend ascendent între 2018-2023 (27.405 la 39.193 mil. lei). Indicele mediu de dinamică, bazat pe progresie geometrica (1,0869), reda seria veridic, cu mici abateri în anii cu evenimente excepționale. Ajustarea liniară, care reprezintă cea mai riguroasă ajustare, a oferit ecuația: Y: = 33.162 + 1.295,5 - t;

4. Prognoze pe termen mediu și lung

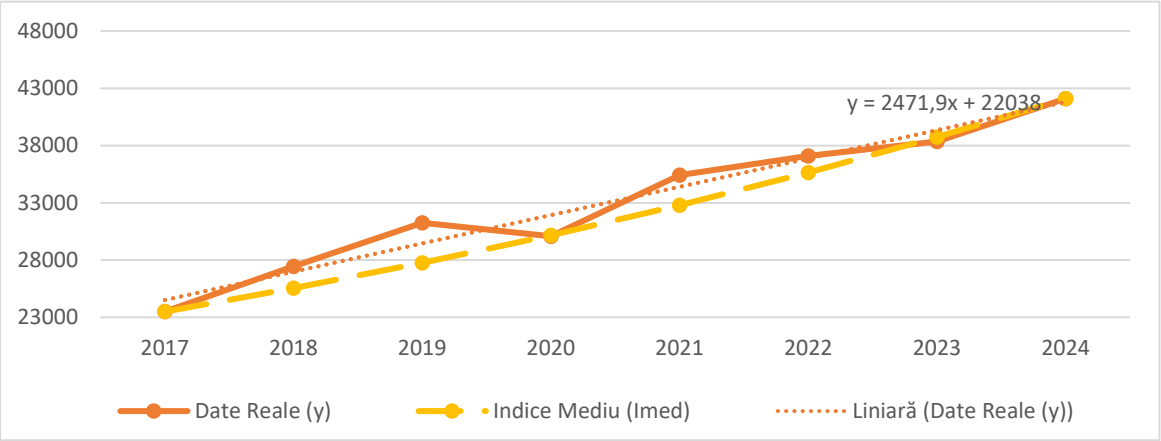

Figura 1: Analiza comparativă a datelor reale față de valorile ajustate prin metode statistice

Sursa: calcule proprii.

Figura 1 prezintă transformarea comparativă a investițiilor în active imobilizate în Republica Moldova pe perioada anilor 2017-2024, prin care se suprapun datele reale cu optimizarea prin indicele mediu de dinamică și ajustarea liniară. Toate trei reprezentări confirmă tendința structurală

ascendentă, de la 23.498 milioane lei în 2017 la 42.104 milioane lei în 2024. Intersecția celor trei linii în interval 2022-2024 semnalează menținerea unui ritm stabil al investitiilor. Ecuația y = 2.471,9x + 22.038 a reprezentat fundamentul matematic al estimărilor noastre.

CONCLUZII ŞI RECOMANDĂRI

Din analiza datelor statistice pentru perioada 2017-2024 deducem că investițiile în active imobilizate în Republica Moldova au crescut continuu, cu excepția anului 2020, în care a fost observată scăderea cu 3,72% în urma pandemiei , urmată de o creștere intensă după declin de peste 17% în 2021. Calcularea indicatorilor de nivelul mediu de 33.162 mil. lei, de spor mediu anual de 2.658 milioane lei și de ritmul mediu de 8,69% indică o evoluție investițională pozitivă și relativ stabilă în cursul perioadei de analizat. Modelul liniar de modificare s-a dovedit cel mai compatibil pentru descrierea acestei evoluții, iar prognozele pe care le-am prezentat prin metodele de mai sus sugerează că volumul investițiilor poate ajunge între 55.000 și 64.000 mil. lei până în 2029, cu conditia că scenariul liniar rămâne cel mai prudent. Putem sublinia că menținerea mediu fiscal stabil și predictibil reprezintă o condiție principală pentru a continua acestă tendințe, în combinație cu de monitorizarea atentă a structurii investițiilor, în domeniilor mașinilor și utilajelor. În ansamblu valorificarea fondurilor europene în contextul aderarii R. Moldova la UE poate reprezenta factorul cel mai important de dezvoltare a capitalului fix național.

REFERINȚE:

1. Biroul Național de Statistică al Republicii Moldova. (2024). Investiții în active imobilizate. Disponibil la: www.statistica.md. Accesat la 20 martie 2025.
2. ŞUŞU-ŢURCAN, Aurelia, GUJUMAN, Lucia. Transformări digitale și dezvoltarea comerțului electronic în Moldova. In: *Creşterea economică în condiţiile globalizării*, Ed. 18, Vol. 3, 10-11 octombrie 2024, Chișinău. Chisinau, Moldova: Departamentul Editorial-Poligrafic al ASEM, 2024, Ediția 18, Vol. III, pp. 266-276. ISBN 978-9975-167-77-2. DOI: https://doi.org/10.36004/nier.cecg.II.2024.18.26
3. https://dataset.gov.md/resources/2020-12/investitii%20ianuarie-septembrie%202020.pdf
4. https://mded.gov.md/wp-content/uploads/2025/10/Raport_2025_T2.pdf
5. ŞUŞU-ŢURCAN, Aurelia. Analiza statistică a fenomenelor demografice în contextul dezvoltării economice a ţării . In: *Anuar Ştiinţific al Institutului de Relaţii Internaţionale*, 2007, nr. 5, pp. 188-194. ISSN 1857-1840.
6. ARAPU, Ivana, ŞUŞU-ŢURCAN, Aurelia, VIERU, Carina. Importance of investing in innovation for sustainable agriculture. In: *Scientific papers. Series "Management, Economic Engineering in Agriculture and Rural Development"*, 2011, vol. 11, pp. 9-12. ISSN 2284-7995.

Coordonator științific: ŞUŞU-ŢURCAN Aurelia, dr., conf. univ.,
Academia de Studii Economice din Moldova, Republica Moldova,
Chișinău, str. Mitropolit Gavriil Bănulescu-Bodoni 61, www.ase.md
e-mail: turcan.aurelia.4u8h@ase.md